

**MPBP pro obsluhu a provoz výtahů na tratích, v depech metra a dalších v objektech DP
na dráze speciální**

1 Úvod

Tyto MPBP vymezují základní pravidla a určují podmínky, za kterých je povoleno provozování a obsluha výtahů nebo vstup do strojoven a šachet výtahů za účelem prohlídek, kontrol, revizí, údržby nebo v případech nouze při vyprošťování osob z klecí výtahů.

Jsou zpracovány s ohledem na všeobecně platné předpisy, technické normy, kvalifikaci osob a provedení vlastního zařízení. Upřesňují podmínky, stanovené provozním předpisem S 1/1.

Jsou závazné pro všechny prokazatelně seznámené zaměstnance a cizí osoby, které jsou jakýmkoli způsobem účastny na činnostech spojených s provozem, obsluhou, údržbou, opravami a revizemi zařízení výtahů, nebo jsou účastny při vyprošťování osob z klecí výtahů, popř. v rámci jejich pracovní činnosti je jim umožněn vstup do strojoven a šachet výtahů.

2 Obecná část

2.1 Výtah se smí používat jen pro ten účel, pro který byl konstruován, a způsobem odpovídajícím návodem k používání výtahu, pokynům a údajům uvedeným v průvodní technické dokumentaci.

2.2 Nesmí být používán, ohrožuje-li bezpečnost osob a majetku svou nevyhovující provozní způsobilostí, způsobem používání, nevyhovujícím způsobem obsluhy a údržby.

2.3 Zaměstnanci a další osoby nesmí samostatně používat nákladní výtah, tj. vykonávat funkci řidiče výtahu bez oprávnění k této činnosti. U upravených nákladních výtahů pro přepravu imobilních osob s doprovodem jsou podmínky pro přepravu uvedeny ve Staničních řádech jednotlivých stanic (Přílohy I_1).

2.4 Výtahy osobní a výtahy pro přepravu osob a nákladu ve stanicích metra jsou určeny zejména pro přepravu osob se sníženou mobilitou a osob s dětskými kočárky. Obsluha výtahu je samoobslužná. Návod k obsluze je umístěn v kleci výtahu.

2.5 Provoz výtahů ve stanicích metra kontroluje ve smyslu provozního předpisu S 1/1 obsluhující pracovník JPM na stanovišti ve vestibulu stanice pomocí kamerového dohledu a signalizačního panelu, případně vizuálně podle místních podmínek na stanici. Závady v provozu hlásí neprodleně dispečerovi TCHD.

2.6 Vyjma výtahu se samoobsluhou smí obsluhovat výtah pouze prokazatelně poučená a zacvičená osoba ve funkci řidiče výtahu nebo dozorce výtahu. Tyto osoby mohou obsluhovat jen ty výtahy, k jejichž obsluze jsou oprávněny a jejichž jména jsou vedena v dokumentaci příslušného výtahu; v případech nouze pod dozorem i další osoby, dozorcem výtahu poučené a jemu nápomocné při vyprošťování osob z klecí výtahů.

2.7 Vstup do strojoven a šachet výtahů je povolen pouze osobám, které jsou oprávněny vykonávat dozor, údržbu, opravy a revize zařízení výtahů. Jiným osobám pouze se souhlasem odpovědného pracovníka útvaru 244000 nebo 200400 (dle působnosti na tratích nebo v depech metra) a v doprovodu jím určené oprávněné osoby.

2.8 Provádět prohlídky, údržbu, opravy, kontroly a revize na strojním a elektrickém zařízení výtahu, vykonávat funkci řidičů a dozorců výtahu smí pouze osoby s předepsanou kvalifikací, které byly pro tyto činnosti vyškoleny a mají pro tyto činnosti platná oprávnění. Požadavky na kvalifikaci a zdravotní způsobilost těchto osob řeší příslušné zákony, vyhlášky, technické normy a OŘN.

2.9 Pro každý výtah musí být před jeho uvedením do provozu určení dozorcí výtahů trvale dosažitelní po celou dobu provozu výtahu. Nejedná-li se o výtahy se samoobsluhou, musí být určení řidiči výtahů. Tyto osoby určuje správce objektu jako uživatel výtahů a je povinen zajistit jejich prokazatelné poučení a zacvičení ve smyslu příslušných norem oprávněnou organizací k této činnosti. Na tratích metra tyto činnosti organizačně zajišťuje útvar 244000, v depech metra útvar 200400.

2.10 Pro případy nouze je správce objektu povinen určit další osoby, nápomocné dozorcí výtahu při vyprošťování osob z klecí výtahů a zajistit jejich prokazatelné poučení a zacvičení.

2.11 U výtahů bez strojoven a v případech, kdy není možné provést vyproštění uvízlé osoby obvyklým postupem, provádí toto vyproštění z důvodu fyzické náročnosti jednotka požární ochrany útvaru 600200. Vyproštění osob smí provádět pouze tyto pověřené osoby, řádně proškolené a fyzicky zdatné. Při vyprošťování spolupracuje s jednotkou požární ochrany útvaru 600200 dozorce výtahu, ve stanicích metra současně i obsluhující pracovník JPM.

2.12 Seznámení příslušných pracovníků jednotky požární ochrany útvaru 600200 s místními podmínkami pro vyproštění osob zajišťuje na tratích metra útvar 244000, v depech metra útvar 200400.

2.13 Je zakázáno:

- a) přetěžovat výtah s výjimkou zkoušek;
- b) zapnout hlavní vypínač výtahu, je-li označen bezpečnostní tabulkou „Nezapínej, na zařízení se pracuje“. Tato tabulka nesmí být trvale zavěšena na hlavním vypínači výtahu v době jeho provozu;
- c) pokračovat v provozu výtahu, pokud byl z provozu vyřazen;
- d) provádět jakékoli činnosti na elektrickém a strojním zařízení výtahu bez oprávnění a předepsané kvalifikace k této činnosti;
- e) provádět posuv klece ručním pohonem:
 - při nesprávném otevření brzdy;
 - jedinou osobou u nesamosvorných strojů (označeny bezpečnostní tabulkou „Pozor, zařízení je nesamosvorné“);
 - bez zajištění signalizace polohy klece výtahu, např. jinou osobou, aby nedošlo k ohrožení osob nebo nákladu v kleci, popř. k odjištění šachetních dveří;
- f) ponechat klec výtahu zatíženou po skončení provozu výtahu, např. po skončení pracovní směny;
- g) používat klec výtahu jako průchozí nebo průjezdní komunikaci;
- h) vstupovat do klece výtahu, je-li označena bezpečnostní tabulkou „Mimo provoz“, s výjimkou oprav;
- i) měnit stav výtahu v případě úrazu, nehody nebo havárie způsobených jeho provozem. Je-li nutné vyprostit osoby nebo nebezpečný náklad, smí být použito jen přiměřeného zásahu, např. posun klece ručním pohonem. Přitom původní stav výtahu musí být označen, např. poloha klece;
- j) pojíždět s výtahem při vyřazeném bezpečnostním obvodu s výjimkou oprav a zkoušek, kdy musí být jiným způsobem zajištěna bezpečnost u šachetních dveří (a s výjimkou nouzového pohonu evakuačního a požárního výtahu při dodržení dalších souvisejících norem);
- k) provádět posuv klece při uvolněných nosných orgánech s výjimkou oprav;
- l) využívat strojoven, šachet a klecí výtahů k jiným účelům, než pro které jsou určeny, zejména k uskladňování jakéhokoliv materiálu;
- m) vydávat náhradní zapečetěné klíče od strojoven nebo rozváděčů výtahů neoprávněným osobám.

3 Základní povinnosti oprávněných osob, které vykonávají činnosti na strojním a elektrickém zařízení výtahů.

Všechny oprávněné osoby ve smyslu této přílohy musí při své činnosti plnit povinnosti vyplývající z všeobecně platných norem a z předpisů a norem souvisejících s výkonem funkce, a to zejména:

3.1 Vykonávat jen ty druhy obsluhy a prací, pro které mají kvalifikaci a mají platná oprávnění k těmto činnostem.

3.2 Při všech činnostech dodržovat platné technické a legislativní normy pro daný okruh činnosti.

3.3 Dodržovat platné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a ochrany životního prostředí, zejména:

- a) musí při obsluze a pracích na zařízení výtahů mít na zřeteli bezpečný a spolehlivý chod zařízení a neohrožení osob a zařízení;
- b) musí dbát zvýšené opatrnosti, mít na zřeteli nebezpečí zachycení pohybujícími se částmi nebezpečí uklouznutí na konstrukci výtahu a nebezpečí pádu z výšky;

- c) musí při práci používat předepsané OOPP dle povahy činnosti (ochranná přilba, postroj, protiskluzová obuv, aj.). Vybavení zaměstnanců OOPP řeší příslušná směrnice o poskytování OOPP;
- d) nesmí při práci kouřit, konzumovat jídla a nápoje a do klecí, strojoven a šachet výtahů vstupovat s otevřeným ohněm;
- e) při nakládání s odpady postupovat dle směrnice o ochraně životního prostředí;
- f) zjištěné závady zařízení na tratích metra neprodleně nahlásit dispečerovi TCHD, na depech metra určenému pracovníkovi útvaru 200400.

4 Činnost v případě nouzového vyprošťování osob

Vyproštění osob je stanoveno v § 24 a § 25 provozního předpisu S 1/1.

Doplňující informace k provoznímu předpisu S 1/1 pro nová zařízení:

U některých výtahů pro přepravu osob nebo výtahů pro přepravu osob a nákladu není instalována strojovna výtahu a posun klece výtahu při jeho poruše provádí dozorce výtahu manipulací s nouzovým bateriovým pohonem, případně jiným způsobem, stanoveným u konkrétního výtahu.

Pokud není možné těmito stanovenými způsoby provést vyproštění uvízlých osob, obsluhující pracovník JPM přivolá prostřednictvím dispečera TCHD jednotku požární ochrany útvaru 602000. Tato jednotka provede vyproštění vyprošťovací šachtou, případně jiným způsobem podle stanovených místních podmínek pro vyproštění.

V depech metra tuto činnost organizačně zajišťuje stálá služba útvaru 200400.

5 Účinnost

MPBP pro obsluhu a provoz výtahů na tratích, v depech metra a dalších v objektech DP na dráze speciální nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2016.